

PE PITA

Pitane Pepá Pe Topa Mundurumu Bokumu

Pitane I Pepá Topa Mundurumumunge Ungu Pulu Mare

Pita yuyu yunge ungu te inie yakondo gomo 1202 molemo.

Pitane konopuni pilipelie pepá te ou topo mundurumumu kinie i pepá pe topa mundurumu akutolonga pulumu inie Pe Pita 3:1 molemo. “Ulu peanga kake telime mindi konopu kimbu siengi.” nimbu i pepá talo topo sikiru.” nirimu. Nakolo “Pepá te ou topa mundurundu.” nirimu bokumu olio “Ou Pita” nilimolo bokumu molo te luppenje, mimi sип naa pilimolo.

I pepámonga ungu pulumu i sipe mele: ‘Ungu kolo tolime mane silimele yemane ‘Kirasinge yamboma ‘Sike.’ ningu tondolo munduku pilimele ulumu kinie molko konjilimele ulumu kinie tepo kenjipu, topo manie mundemili.’ ningu andoko telemele yemanga unguma Kirasinge yambomane paa naa piliengi! Yesusini “Nanga kongonomo tenjipai.” nimbe lipe mundurumu yemane ningu siringi unguma mindi ‘Sike.’ ningu tondolo munduku piliengi! Aku siku tengen ulumuni Pulu Yemo kinie Aili Yesusi Kirasitolo molembele mele paa pilingi. Yesusini ou lipe mundurumu yemane Yesusi yu mongone kanoko, yu kinie andoko, yuni ene mane sirimu unguma sumbi siku piliringi.’ nimbe pepá torumu.

Ungu te: Yesusi olionga Lipe Taponjipe Mindili Nolemelka Aulkena Wendo Lili Yemo wale aisili nirimu akumu 1:1,11, 2:20, 3:1-2,18 molopa, aku mele ungu te 3:15 molemo. Aku ungumunge ungu pulumu boku ambolkonomonga alsena anjukundu “21. kisim bek”, “21.3. Man Bilong Kisim Bek Yumi”.

Ungu te: Yambo marene ningíndu: “Yesusi kelepa naa ombá.” niringi. Nakolo i pepámone nimbendo: “Sike yu welea naa olemo, nakolo Pulu Yemone ‘Yambo telu kepe kolea kerine naa pupili. Konopu alowa teangi.’ nimbe takatela lepa nokopa molemomonga Yesusi welea naa olemo.” nilimo. (Aku ungumu 3:9 molemo.)

Pe Pita 2 kinie Jutu 4-18 kinie ungu aisili paa telu sipe mele molemo.

Ya ungu pulumu pora nikimu.

1 ¹Na Saimono Pita, Yesusi Kirasini “Nanga kongonomo tenipui.” nimbe lipe mundurumu yemo, na yunge kongono tenjili kendemande yemo molopolie i pepámo topo sikiru.

Olionga Pulu Yemo, olionga Lipe Taponjipe Mindili Nolemelka Aulkena Wendo Lili Ye Yesusi, Pulu Yemone “Simbu.” nimbe mana lipe mundurumu ye, Kirasimu, yuni uluma sumbi sipe telemomonga olio ‘Sike.’ nimbu tondolo mundupu pilimolo ulu peangamo ene aku siku ‘Sike.’ ningu tondolo munduku pilimele yamboma, ene i pepámo topo sikiru.

²Pulu Yemo kinie olionga Aili Yesusitolo pilku imbi silimelemonga eltene ene paa we kondo kolko teko konjilimbele mele kinie, ‘Ene konopu pe nipili taka lelko molangi.’ nilimbe mele kinie olandopa olandopa pupili.

³Pulu Yemonga tondolomo Yesusi kinie pelemo,aku tondolomone olio molopo konjipu Pulu Yemonga unguma mindi pilipu lipu temolo ulu pulumu sirimu. Tondolo pa telimu pepa, ulu peangamanga pulumu pelemo yemone olio “Nanga yamboma molangi wai.” nimbe walsirimu yemo pilipu imbi silimolomonga yunge tondolomone aku sipe ulu pulumu sirimu. ⁴Aku sipe molopa aku terimumunge yunge melema olio ‘Simbu.’ nimbe ou nimbe panjirimu mele paa tondolo puli peangama sirimu.

‘Simbu.’ nimbu, nimbu panjirindu melema simbu ene kinie pemba kinie Pulu Yemo yu molemo mele ulu pulumu ene kinie pepili molko; mana yambomanga konopumane melema kanoko konopu monjiku paa molko kenjiku, ulu keri telemele uluma ene Pulu Yemonga yamboma,aku siku teko molko naa kenjengi! Aku sili ulu kerime liku bulu siku, Pulu Yemonga yamboma molko, molko konjengi.’ nimbe, yu “Simbu.” nirimu mele paa tondolo puli peangama sirimu.

⁵Aku terimuna ene aku siku molemele, kene ene ‘Sike.’ ningu tondolo munduku pilimele mele aku siku kepe ulu peangama mindi paa mimi siku pilku tondolo munduku teangi. Pe tondolo munduku ulu peangama tengen mele ene siku kepe Pulu Yemo kinie Yesusi Kirasitolo molembele mele kinie nilimbele unguma kinie, paa pilku konjengi.

⁶Pe Pulu Yemo kinie Yesusi Kirasitolo pilku konjilimele mele,aku siku kepe ene eneno ulu pulu kerime waka lemba kinie ‘Paa naa teamili.’ ningu eneno kangimu nokoko konjiku ulu kerime naa teangi. Pe eneno kangimu nokoko konjiku ulu kerime naa tengen mele ene siku kepe ene kinie umbunime wendo ombá kinie tondolo munduku molko taka lelko umbunime meangi. Pe umbunime tondolo munduku taka lelko menge mele ene siku kepe ‘Pulu Yemonga yamboma molemolo.’ ningu yunge unguma mindi pilku liku teko molangi. ⁷Pe Pulu Yemonga yamboma molkolie yu kanopa peanga kanolemo uluma tengen mele ene siku kepe Kirasinge yamboma ‘Olionga kandi angenupilime.’ ningu konopu teluna

pupili kapola kapola molangi. Pe Kirasinge yamboma ‘Pulu lemoma.’ ningu molonge mele aku siku kepe „anju yando“ paa konopu monjiku molangi.⁸ I ulu peangama tondolo munduku ambolko aku uluma ene kinie tondolo pupili molongi liemo olionga Aili Yesusi Kirasi ene pilku imbi silimele mele olandopa olandopa langi aisili mongo tomba. We manie naa pumbe kene „aku siku uluma teko molangi..⁹ Nakolo „Kirasinge“ yambo te aku sipe ulu peangama naa tepa molemo yambomo yu mongo keri lemo yambo te sulu tepa lemo melema naa kanopa, paa nondopa lemo melema mindi kanolemo yambo aku sipe te molemo. Yuni ulu pulu keri ou terimuma „Pulu Yemone“ kulumiye topa yunge konopu tepa kake tenjirimu mele kinié naa pilipe komu silimo.

¹⁰ Akumunge, nanga angokeme, ene Pulu Yemone ‘Nanga yamboma molangi wangi.’ nimbe walsipe mako torumu kene ‘Paa yunge yamboma molopo mindi pamili.’ ningu tondolo munduku molangi. Aku siku tenge kinie ene umbuni tene topa manie naa mundumbe, enene yu manda munduku naa kelenge. ¹¹ „Aku siku teko molonge kinie,“ olionga Ailimu, olionga Lipe Taponjiipe Mindili Nolemelka Aulkena Wendo Lili Ye Yesusi Kirasimunge kolea, yu ye nomi kingi molopa nokopa mindi pumbe akuna “Molamili. Sukundu wai.” nimbe konopu sipe kune lipe nosinjimbe.

¹² Akumunge, sike nane nikiru mele ene ungu sikemo pilku ‘Paa sike.’ ningu tondolo munduku piliringi mele kinié we pilimele nakolo ‘Aku unguma komu naa siku munduku naa keleangi.’ nimbu taki taki nimbu simbundu altopo nimbu sikiru. ¹³⁻¹⁴ Olionga Aili Yesusi Kirasini na nimbe sirimumunge ‘Na wale laye kolo nanga kangimu sele ulke melena molopolie, mundupu kelembó.’ nimbu pilipulie ‘Kinié na i sele ulkena we molopolie ‘Ene ou ungu piliringime paa konopu kimbu siku molangi.’ nimbu nane altopo nimbu silio akumu papu telio.’ konopu lekero. ¹⁵ ‘Pe kepe, „nanga kangimu mundupu kelepo,“ pumbu kinie ene ungu nimbu silioma kelko mimi siku pilku konopu kimbu siku molangi.’ nimbu ene unguma mimi sipu nimbu sikiru mele tondolo mundupu nimbu simbu.

¹⁶ Olionga Aili Yesusi Kirasi yu paa tondolo pelemo mele kepe, yu pe kelepa yando ombá mele kepe, ene nimbu sirimulu kinie olione olionga konopuna pilipe konginjili pelemomone kange temanema tepo mimi tepolie naa nimbu sirimulumunge. Yesusi mana molorumu kinie pea molopolie, „tondolo pa telimu yu kinie molorumu mele mongone kanorumulu mele ene temane topo sirimulu. We naa nirimulu.¹⁷ Olio kanopo molamili mulu, kolea tondolo pa telimu pelemo koleana ungu te wendo ombalie yundu nimbendo: “I nanga paa konopu monjilio kangomo. Yu nane konopu sipu molio yemo.” nirimu kinie Lapa Pulu Yemone ‘Yunge imbimu paa ola molopili. Tondolo pa telimu yu kinie pepili.’ nirimu. ¹⁸ Olio yu kinie Pulu Yemonga ma pangine ola molorumulu kinie kanu ungumu mulu koleana maniendo orumu kinie olio pilirimulu kanumu.

¹⁹ Akumu kanopo pilipulie, Pulu Yemone ungu umbu tonjirimuma pilkulie yando yamboma ningu siringi yemane ningulie „bokuna toringi, mele pilipulie ‘Paa sike niringi.’ nimbu tondolo mundupu pilimolo akumunge enenga unguma mimi siku pilkulie pilku língi liemo paa papu. „Pilkulie pilku lingí kinie“ ene lipe taponjimbe mele i sipe: Ipulueli kolea sumbulu tolemo kinie tepe llame pa tenjipe nomba molopili kolea tangolemo. „Aku ye Pulu Yemonga unguma ningu moloringime ene tepe llame mele. Pe, kolea tangombando kombukandipime pali kumbulupe, telu mindi kamu tondolo pa tepa angilimo mele aku sipe mele „Yesusi“ kanu kombukandipimu mele omba ‘olionga konopuna sukundu omba angilipili.’ ningu kanu yemanga unguma isili ou konopuna pepili mimi siku pilku molangi. ²⁰Ene ungu aili te pilingímu i sipe: Pulu Yemone ungu umbu tonjirimuma pilku yando yamboma ningu siringi ye kanumane Pulu Yemonga bokuna toringi unguma ene eneno ungu pulu te konopuni pilkulie bokuna naa toringi. ²¹“Pulu Yemone ungu umbu tonjimu ungu te pilipu i sipu i sipu nikimulu. I sipe i sipe wendo ombá.” niringi ungu akumanga ungu telu kepe yemane eneno ‘Ungu mare konopuni pilipulie yamboma nimbu siemili.’ naa niringi. Mini Kake Telimuni enenga konopuna sukundu molopalie nimbe sirimu mele pilkulie “Pulu Yemonga ungu te nikimulu.” ningu yamboma ningu siringi.

2 ¹„Sike ou ye marene Pulu Yemone ungu umbu tonjirimuma mindi pilkulie yamboma sumbi siku ningu siringi, nakolo marene Pulu Yemone ungu umbu tonjilime naa pilku we kolo toko yamboma ningu siringila. Kinié aku sipela ene molemelena ye marene ‘Yesusi Kirasinge unguma mane sikimulu.’ ningu kolo toko mane singí. Kanu kolo toko mane singí yemane ‘Ene tondolo munduku pilimele mele munduku keleangi. Olio mane sikimulu unguma ‘Sike.’ ningu tondolo munduku piliengi!’ ningu kiyongo ningu ongo kolo toko kondi toko “Pulu Yemo kinie kapola kapola molongendo i siku i siku teangi.” ningu ungu paa lupe mare mane singí. Ailimuni ‘Ene kolea kerine naa pangí.’ nimbe enenga nimbe kolonjirimu, yunge mememone ene kelepa yando lirimu akumu kepe ‘Molo.’ ningu bulu singí. Aku tengemonga ene eneno tamburembu mindili nongo molko kenjingí aulkemo akisingí. ²„Kirasinge, yambo aisilini kanu yemane pipili naa kolko amboma kinie andoko wapora toko tengé mele manda lelko tengé. Aku tengemonga yambo mare kanokolie ungu sikemo pelemo temane peangamo marake mele teko ungu taka tonjingí. ³Kanu mane sili yemane ‘Mele aisili lipu nosemili.’ ningulie ene eneno konopuni pilingí temanema kolo toko, ene temane toko sikulie “Kou mone melema siei.” ningu pangu singí. „Nakolo, aku tengé mele Pulu Yemone koronga ou pilipelie ene kote pilipe “Mindili nangi.” nimbe, nimbe panjirimu. ‘Ene mindili nonge.’ nirimu ungu kanamu manie naa purumu. We nokopa molemo.

⁴ ‘Pulu Yemone kanu yema sike mindili simbe.’ nimbu tondolo mundupu pilimolomonga pulumu i sipe:₁ Ou mulu koleana angello marene ulu pulu kerime teringi kinie Pulu Yemone ene mundupe naa kelepa, ‘Kote walemo wendo ombá kinie kote teangi, ou ka ulke paa sumbulu toli koleana nokoko molangi.’ nimbe ka senene ka topa mindili nonge kolea kerine lipe mundurumu kanumu. ⁵ Koronga ou moloringi yamboma kepe Pulu Yemonga ungumu naa pilku yu bulu siringi kinie mundupe naa kelerimu. ‘Ene kolangi none topili.’ nirimu kanumu.
Nakolo none yamboma torumu kinie Noane ‘Yamboma sumbi siku molangi.’ nimbe yamboma mane sirimu ye kanumu kinie yunge yambo yepoko pakara kinie ene Pulu Yemone ‘None naa topili.’ nimbe lipe taponjirimungo ene manda moloringi. ⁶ Kolea aili Sodomo kinie Gomoratolonga yamboma ‘Teko kenjikimili kene kolangi.’ nimbe Pulu Yemone kanu koleatolo tepene topa kalorumu kinie kanu koleatolo tepe keku lerimu kanumu. ‘Yambomane na kolea Sodomo Gomoratolo topo kalorundu mele pilkulie nanga unguma naa pilku na bulu singí yamboma kinie aku sипу umbuni mare simbu mele piliengi?’ nimbe aku terimu. ⁷ Kanu koleatolo tepene topa kalorumu kinie Pulu Yemone ye sumbi nili LLoto mindi lipe taponjipe ‘Naa kolopili.’ nimbe wendo lirimu kanumu. Yambomane ulu paa kerime teko wapora toli ulu lupe lupema teringi kinie LLoto yu paa kanopa keri kanopa paa kamele umbuni kolorumumunge lipe taponjirimu. ⁸ (Kanu ye konopu sumbi nimbe pelimu Sodomo molopa walemanga pali kanorumu kinie Sodomo yamboma alielu ungu manema pulue toko paa ulu lupe lupema teko kenjiringi mele kanopalie yu mini wale mundupe konopu paa umbuni tepili molorumu.)

⁹ Ailimuni teko kenjiringi yamboma kinie yambo sumbi nilime kinie sike aku sipe mele terimu liemo yuni yunge ungumu pilku liku ulu peangama telemele yamboma kinie umbuni wendo olemo kinie yuni ‘Umbuni naa tepili.’ nimbe manda lipe taponjimbe mele yuyu pilipe, ulu sumbi nilime naa teko, teko kenjilimele yamboma kote walemo wendo ombá kinie pundu tomba mele yuyu pilipe, aku walemo wendo ombándó kinié kepe ene mindili sipe molemo. ¹⁰ Ou we konopu kerimuni waka kolemo mele pilkulie yambo mare ambo molo ye mare kanoko ‘Ulu te telemelkanje papu.’ konopu lelko, wapora toko ulu paa kalaro mololime teko, ‘Pulu Yemo kinie namba pelemo yambo ailime kinie akumanga, ungu mane tene olio naa nokolemo.’ ningu liku bulu siku, aku telemele yamboma mele kaloli keri aisili olandopa simbe lingí.

Kanu yambo kerime ene molemelena andoko kara puku, enenga konopumuni pilimele uluma mindi andoko teko, mulu koleana angello, tondolo pulimo ailime kepe pipili naa kolko ungu taka tonjiku, telemele. ¹¹ Kanu yema maniendopa, enge te naa pelemo, angelloma ene olandopa, enge paa pelemo, nakolo kanu yemane teko kenjilimele

mele angellomane kepe Ailimunge kumbikerena kanu yemanga ungu bulkundu ninjiku ‘Paa teko kenjilimele.’ naa nilimele.¹² Nakolo kanu yema, mele takarama konopu naa pelemo mele, aku sipe konopu naa pelemo. Mele takarama konopu kimbu naa silimele. Ulu te tengé mele naa pilkulie walu telemele. Mele takarama walu molko, waloma walu lelko, yamboma molemelena walu andolemele kinie yambomane ene toko konjilimele aku sipe mele „kolo toko mane sili“ ye kanumane ungu ningíme mimi siku pilku naa ningu, unguma ningu kenjilimele. Aku siku telemelonga mele takarama walu andolemele kinie yambomane ene toko konjiku mindili silimele mele ene yamboma kepe aku siku mindili nonge.

¹³ Kanu yemane yamboma teko kenjiku umbunime silimelemonga ene eneno mele kalolimu lingíndu mindili nongela. Tangoli kepe ‘langi aisili nombo no tondolomo nombolie konopu simulú.’ ningulie, ene „pepá topo sikiru yamboma“ kinie langi nongo no nongo, teko kalaro monjiku enenga imbime teko kenjiku, teko pipili konjilimele. Kanu yema aku siku kolo toli, uluma telemele akumu konopu siku telemele.

¹⁴ Alieli amboma kanoko mongo kenge teko ‘ene kinie pea wa ulu kerinele teamili.’ ningu, ulu kerimu mindi teko molemele. Kirasinge yambo mare tondolo munduku naa molemelema kondi toko “Olione telemolo mele pea teamili.” ningulie ene kinie ulu pulu kerime telemele. Ene melema kanoko konopu monjilimele ulu akumu eneno sukuli mele teringimunge kinié yambomanga melema ‘liemili.’ ningu konopu monjiku molemele. „Pulu Yemone“ aku telemele yema “Paa molko kenjengi!” nimbe, nimbe panjirimu. ¹⁵ Kolo toko kondi tolemele kanu yema aulke sumbi nilimu munduku kelko ene kekelepa toko, „ye“ Beo malo Bellame purumu aulkena lombili pulimele. Bellame yu „Pulu Yemone ungu umbu tonjirimumu pilipe yamboma nimbe sirimu ye te molorumu nakolo“ ulu keri te tepa kenjimbemonga kou mone mele kalolimu singí limbe akumu konopu monjipelie ulu te sike tepa kenjirimu. ¹⁶ Kongi dongime ungu naa nilimele nakolo telu mindi, Bellame kekelepa topa ulu te tepa kenjimbe terimu kinie, ‘Mundupe kelepili.’ nimbe, Bellame yu pumbe aulkemo pipi sipe, yu iri topa yambo ungu nilimele mele ungu te nimbe Pulu Yemone ungu umbu tonjirimuma pilipe yamboma nimbe sirimu ye kanumundu “Teko kenjikinu.” nirimu.

¹⁷ Kanu yema no pikipe wendo omba kumbululimo mele ene aku silime. „Yambomane ‘no namili.’ ningu no pikipe wendo olemona pilimele kinie kumbululimona manda naa nolemele.“ „Kupe topa pombera tolemo kinie kanokolie ‘Lo tomba.’ ningu konopu siku nokoko molemele nakolo, poporomene kupema we topa memba pulimo mele kanu yema aku silime molemele. Aku sipe, yamboma lipe taponjimbe ungu te kanu yema kinie naa pelemo. Pulu Yemone“ aku yemanga kolea sumbulu

topa paa pombera tolina molonge koleamo tepa mimi terimu.¹⁸ Enene ungu nilimele akuma aroma toko nilimele, kanu unguma tondolo te naa pelemo ungu wema. Ungu aisili kara puku ningu, yamboma kondi toko "Enenga ou-we-konopumu pepili kangimuni wapora andopa topa, ulu kerime tembando waka kolemo uluma teangi." nilimele. Pulu Yemone "Naa teangi." nilimo uluma ulsukundu yambomane telemele uluma yambo mare isili mindi wendo ongo Kirasinge ungumu 'Sike.' ningu molemele yamboma 'Olionga unguma piliengi!' ningu kondi tongendo aku telemele.¹⁹ Teko kenjilimele ye kanumane enendo ningindu: "Olio telemolo mele manda lelko tenge kinie uluma pali enenga konopuni pilimele mele manda tenge. Yambo tene molo ungu tene ene naa nokomba." nilimele nakolo ene eneno ulu kalaro molemomane ene tepa kenjimbe ulumanga kendemande yema molemele, aku ulu kalaro molemo ulumane kanu yema mindili sipe nokolemo. Meltene yambo te "Kongono kendemande tenji." nimu liemo yu aku melemonga kongono kendemandemo molemo akumunge kanu yema aku siku kongono kendemande yema molko, 'We molemolo.' konopu lemele mele sike we naa molemele.

²⁰ Yesusi Kirasi, olionga Ailimu, olionga Lipe Taponjipe Mindili Nolemelka Aulkena Wendo Lili Yemo, kanu yemane ou pilkulie 'Yu sike aku sipe yemo molemo.' ningu pilimele ulumuni 'Ma koleana ulu pulu kerimene ene pipi sipe naa ambolopili. Kanu uluma munduku kelko wendo wang'i.' nimbe lipe taponjirimungunge we kapola molemele nakolo altoko sukundu púngi liemo ulu pulu kerimene ene ka singí kamu paa molko kenjingí. Ou wendo naa wang'i sike ka ulkena mele molko, molko kenjingingi nakolo altoko sukundu púngi liemo paa kamu olandopa molko kenjingí.²¹ Aku nikirumunge, pulumu i sipe: Yamboma sumbi siku molonge aulkemo kanoko ,sukundu ongolie altoko ulsu puringi, ye kanumane yamboma sumbi siku molonge aulkemo ou naa kanolemelkanje papu. Kinié aku aulkemo kanokolie, 'Yesusinge' ungu mane nimbu sirimuluma pilku likulie munduku kelko liku bulu siringi liemo paa kapola molo.²² Aku telemele yambomanga ungu iku tondolo kanga talo sike pelemo. Akutolone nimbendo:

Te: 'Owa tene meku topalie
anju pupe pe kelepa yuyu omba nolemo.'
Te: 'Kongi te no lenjilimele kinie
pe kelepa oline pupe peko pelemo.'
nilimo kanutolondo nikiru.

3 ¹⁻² Nanga konopu monjilio yamboma, i pepá tokoromo enenga topo mundunjimbundu wale talo sipu tokoro. Nane pilipulie i pepá tokoro mele nimbu siembo: Yesusi ou mana naa opili koronga ou Pulu Yemone ungu umbu tonjirimuma pilku yamboma ningu siringi yemane ,Ailimu

pe ombá mele, ningu siringi bokuna molemo unguma kepe, pe kinié Yesusini "Nanga kongonomo tenjipai." nimbe lipe mundurumu yemane Ailimu olionga Lipe Taponjipe Mindili Nolemelka Aulkena Wendo Lili Ye Yesusini ungu manema ene nimbe sirimura pilkulie yando yamboma ningu siringi unguma kepe, enene kanu unguma ou pulu pulu piliringi mele 'kelko pilku konopu kimbu siku molangi.' nimbu pepá te ou topo sirindula, kinié imu kepe topo mundumbundu ungu pulu telumu pilipulie i pepámo tokoro.

³ Ungu te ou nimbú tekeromo mimi siku piliei: [Yesusi ombá kinie mulu matolo] pora nimbé walemo nondopa wendo ombá walemanga yambo mare ongo eneno enenga konopu lelko 'Paa teamili.' ningu pilingí ulu kerime mindi tenge yambo mare ene molongena ongo ungu taka tonjikulie ⁴ningindu: "Yesusi yu "Pe kelepo yando ombó." nimbe, sike nimbe panjirimuye? Aku liemo kinié tena molemoye? [Olionga] lapalime koloringi wale kinie kepe, yandopa yandopa kinié wale kinie kepe, ou pulu pulu melema wendo ombalie lerimu mele yandopa kinié we aku sipe lepa mindi pulimo. Ulu te lupe wendo naa olemo." ningí. ⁵Nakolo aku yambomane "Uluma ou pulu pulu wendo orumu mele paa naa pilimolo." ningu komuma pipi silimele. Pulu Yemone nirimu ungumuni mulúmu wendo om̄ba, mamo nona wendo om̄ba lerimu. ⁶Kanu kinie pe [Pulu Yemone nirimu ungumuni] ou nona mamo wendo orumu kanu nomo kelepa molopa ola ombalie mama pali aki topa, moloringi melema pali topa konjirimu. ⁷Aku sipe mele Pulu Yemone "Pe tembo." nirimu mele paa sike aku ungumuni temba. Pulu Yemone yu liku bulu siku tekō kenjilimele yambomanga kote tenjipe ene mongo lipe simbe walemo wendo ombámonga 'Isili ou mulu matolo we lepili.' nilimo. 'Kanu kote walemo wendo ombá kinie mulumu kinie mamo kinie tepene nopili. Isili ou we lepili.' nirimumunge kinié yunge ungu nirimumuni mulu matolo aku walemo wendo ombámonga we nokoko lembele.

⁸ Nanga konopu monjilio yamboma, ulu telumu komu naa siengi. Ailimuni pilipelie, ponie wane tausini wale telu mele pilipe, wale telumu ponie wane tausini mele pilipe molemo kanumu komu naa sieyo. ⁹Ailimuni "Ombó." nimbe, nimbe panjirimu kanumunge yambo marenē "Welea naa okomo." ningu pilimele. Nakolo yambomane ningu pilimele mele yuni aku sipe nimbe naa pilimo. 'Yambo mare [ulu pulu keri telemelema konopuna we pepili molemelemonga] mindili nongo molko kenjingí koleana pungí, kapola naa temba. Ene kondo kolopolie, ulu pulu keri telemelema kanoko keri kanoko munduku kelko konopu alowa teangi kene ene molemelena welea naa pambo. Ou konopu alowa teangi kene ya ou nokopo molambo.' nimbe pilipe welea naa olemo.

¹⁰ Nakolo Ailimu ombá walemo paa sike wendo ombá. 'Wa noli ye te ombá.' ningu nokoko naa molangi lipe sinjipe olemo mele aku sipe wendo

ombá. Ombá kinie mulumu tepe ungu nilimo mele sukuraka nimbe pora nimbe, Pulu Yemone mele kangamane mana lemo mele terimuma *pali*, tepene nomba pora simbe. Pe mamo kinie mana lemo melema kinie pora nimbéla.

¹¹⁻¹² ‘Kanu melema pali aku sipe pora nimbé.’ ningū pilkulie ene kinié nambolka yambo mele molonge kinie papuye? Enene ‘Pulu Yemonga walemo ombá.’ ningū nokoko molkolie ‘Paa welea opili.’ ningū ulu pulu peangama kinie ‘Pulu Yemonga yamboma manjipu molamili.’ ningū yuni ulu kake telime nimbe kanolemo uluma teko molangi. Pulu Yemonga Walemo wendo ombá kinie tepene mulumu nomba pora sipe, tepe paa kondoline Pulu Yemone mele kangamane mana lemo mele terimuma *pali*, no lemba. ¹³ ‘Sike aku sipe ulumu wendo ombá’ nakolo olione pilipulie Pulu Yemone *olionga*, “Mulu konde te kinie ma konde te kinie tenjimbu. Kanuna ulu sumbi nilime manjipe pembā.” nimbe, nimbe panjirimu. Kanu mulu ma kondetolo ‘wendo ombá.’ nimbu olio konopu supu nokopo molemolo.

¹⁴ Akumunge, nanga konopu monjilio yamboma, ‘Aku sipe uluma wendo ombá.’ ningū konopu siku nokoko molemele kene ‘Yuni om̄ba na kanomba kinie, na paa konopu kake tepili, mongo simbe ulu te paa naa pepili, yu pea paa kapola kapola molambili, paa aku sipu molambo om̄ba kanopili.’ ningū yu mele mele aku siku molko yu nokoko molayo. ¹⁵ Olionga Ailimu welea naa om̄ba taka lepa molemo kanumunge pulumu ene pilku molangi. Yamboma lipe taponjipe, ‘Mindili nolemelka aulkena wendo ongo, yu kinie pea molko konjingí aulkena pangī.’ nimbe taka lepa nokopa molemo kanumu pilku molai. Olionga konopu monjilimolo angenu Pollo Pulu Yemone pilipe konginjili sirimumunge nane ya nikiru mele yuni aku sipe pepá topa sirimula. ¹⁶ Yuni koleamanga pali pepá topa sirimu akumanga pali nane ya pepá topo ‘Ailimu kelepa ombá.’ nikiru mele telu sipe mindi nirimu. Sike yunge pepána ungu tolemomanga pulu mare pilimulundu perelemolo, kanu unguma pilipe konginjili naa pepa, tondolo munduku naa pilimele yambomane lawa teko mane silimele, kanu yambomane Pulu Yemonga bokuna molemo ungu mare kepe yamboma lawa teko mane silimele. Aku telemelemonga Pulu Yemonga kote walemo wendo ombá kinie, mindili aili teko nonge aulkemo ene eneno akisilimele.

¹⁷ Akumunge, paa nanga pulu lemo yamboma, *kanu yemane pe ene kondi tonge*, ulu aku sipema wendo ombá mele ou pilku molemele kene mimi siku pilku konjiku molangi. ‘Pulu Yemonga’ ungu manema naa pilku, pulue toko kolo toli yemane olio kondi toko mane singíndu lawa teko unguma ningū singí kinie pilipulie tondolo mundupu pilipu molemolo mele mundupu kelemolo. Akumu manie pumbe.’ ningū mimi siku pilku molai. ¹⁸ Yesusi Kirasi olionga Ailimu, olionga Lipe Taponjipe

Mindili Nolemelka Aulkena Wendo Lili Yemo, ‘Yuni olio we kondo kolopa tepa konjilimo mele pilipu molemolo akumu olandopa olandopa aku sипу pilipu molamili.’ ningu molko, yuni telemo mele kinie yu molemo mele kinie olandopa olandopa tondolo munduku mimi siku pilku molangi.

Imbi paa ola molemo yemonga imbimu kinié kepe pe pe alieli kepe yambomane ambolko ola linjiku molangi. Aku sipe sike tepili.

„Aku pea nikiru.“